

NACIONALINĖ MOKYKLŲ VERTINIMO AGENTŪRA

ŠIAULIŲ „ROMUVOS“ GIMNAZIJOS IŠORINIO VERTINIMO TRUMPOJI ATASKAITA

Vizito laikas – 2017 m. lapkričio 27–gruodžio 1 d.

Vizito tikslas – mokyklos veiklos kokybės išorinis vertinimas.

Išorės vertintojų komanda:

Daiva Liumparienė, vadovaujančioji vertintoja;

Ramunė Baniulienė, Alma Finagėjevienė, Daiva Mackevičienė, Romualda Stovolos – vertintojos.

Šiaulių „Romuvos“ gimnazijoje penki vertintojai iš viso stebėjo 92 pamokas, neformaliojo švietimo veiklas. Vizito metu gilintasi į mokinių ir mokytojų veiklą pamokose, mokyklos vadovų ir personalo darbą, mokiniai stebėti klasėse, koridoriuose. Kalbėtasi su gimnazijos Tarybos atstovais, Metodinės tarybos ir klasių vadovų metodinės grupės nariais, mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo grupe, Vaiko gerovės komisija ir mokinių atstovais. Bendrauta su mokyklos direktoriumi, direktoriaus pavaduotoja ugdymui, pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyrių vedėjomis, mokytojais, pedagoginės pagalbos specialistais ir aptarnaujančiu personalu. Išanalizuoti mokyklos veiklos, mokinių pažangos ir pasiekimų fiksavimo dokumentai. Išvadų pagrindimui naudotasi Nacionalinės mokyklų vertinimo agentūros (NMVA) ir Nacionalinio egzaminų centro (NEC) pateikta informacija bei Švietimo valdymo informacinėje sistemoje (ŠVIS) skelbiamais mokyklos 2017–2018 m. m. duomenimis.

MOKYKLOS KONTEKSTAS

2005 metais įsteigtoje Šiaulių „Romuvos“ gimnazijoje 2017–2018 m. m. 19 klasių komplektų pagal pagrindinio ugdymo antrosios dalies ir vidurinio ugdymo programas iš viso mokosi 556 mokiniai. Dauguma jų gyvena Šiaulių Dainų mikrorajone. 63 proc. mokinių šeimų ekonominė-socialinė padėtis yra gera. 37 (6,7 proc.) vaikams iš socialiai remiamų šeimų skirtas nemokamas maitinimas. 4 mokiniams diagnozuoti vidutiniai arba dideli specialieji ugdymosi poreikiai. 2017 metų žurnalo „Reitingai“ vertinimu „Romuvos“ gimnazija, kuri neatsirenka mokinių pagal pažangumą, užima dešimtą vietą Lietuvoje. Gimnazistų pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo (PUPP) ir brandos egzaminų (BE) rezultatai kasmet yra geresni nei šalies ir Šiaulių miesto. Mokykloje pakankamai dėmesio skiriama neformaliajam ugdymui. 2017–2018 m. m. neformaliojo švietimo veiklas mokykloje lanko 68 proc., už mokyklos ribų – 44 proc. mokinių. 2015–2017 metais gimnazijoje įgyvendinami vienuolika tarptautinių, šeši socialiniai, šeši mokomieji ir du bendruomenės projektai. Aktyvūs mokiniai įsitraukia į gimnazijos Lyderių klubo ir Mokinių seimo, 2016–2017 m. m. nominuoto geriausia mokinių savivalda Šiaulių mieste, veiklas. 2016–2017 m. m. gimnazijos I–II kl. mokiniai vidutiniškai praleido po 99 pamokas, III–IV kl. mokiniai – po 100,14 pamokas, iš jų atitinkamai 10 ir 16,2 – be pateisinamos priežasties.

Gimnazijoje dirba 59 kvalifikuoti pedagogai: 4 proc. ekspertų, 44 proc. mokytojų metodininkų, 40 proc. vyresniųjų mokytojų, 12 proc. mokytojų. Pedagoginę pagalbą teikia gerai sukomplektuota pagalbos mokiniui specialistų komanda. Gimnazijos direktorius ir pavaduotoja ugdymui yra įgiję I, pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyrių vedėjos – II vadybinę kategoriją. Savininko informacijoje „*profesionalus, kūrybingas ir motyvuotas pedagogų kolektyvas*“ nurodomas kaip vienas iš gimnazijos privalumų. Pažangos anketos duomenimis, 94 proc. gimnazistų ir 97 proc. jų tėvų yra įsitikinę, kad „*Romuvos*“ gimnazija yra sėkminga ir gera mokykla, kurioje saugu ir gera mokytis“.

Mokyklos pastatas renovuotas, ugdymo aplinka puikiai aprūpinta šiuolaikine mokymo(si) įranga ir priemonėmis. Visos erdvės tvarkingos, funkcionalios, lengvai pertvarkomos ir pritaikomos skirtingiems ugdymo(si) poreikiams. Savitas patalpų estetiškumas daro teigiamą poveikį mokinių estetiniam lavinimui. Gimnazijos finansiniai ištekliai: specialioji valstybės dotacija mokinio

krepseliui finansuoti (MK), savivaldybės, projektų, nuomos, 2 proc. pajamų mokestis, tvarkomi išskirtinai racionaliai ir viešai. Tinkamai investuojant gaunamas lėšas, gerėja mokinių ir darbuotojų darbo sąlygos, ir tai daro teigiamą įtaką ugdymo kokybei.

Šiaulių „Romuvos“ gimnazija dirba vadovaudamasi Šiaulių miesto savivaldybės tarybos patvirtintais Gimnazijos nuostatais, 2017–2019 metų strateginiu planu. 2016 ir 2017 metų veiklos planų uždaviniai keliami atsižvelgiant į šalyje įgyvendinamos ugdymo turinio kaitos kryptis, mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rezultatus. Visos priemonės bei laukiami rezultatai yra kryptingai orientuoti į ilgalaikę mokyklos veiklos ir kultūros pažangą,

STIPRIEJI MOKYKLOS VEIKLOS ASPEKTAI

1. Mokinių gyvenimo planavimas (1.1.1. – 3 lygis, išskirtas aspektas – 4 lygis).

Mokinių karjeros planavimas, profesinis informavimas, konsultavimas ir veiklinimas savitai integruotas į gimnazijos ugdymo planą. Kryptingai veikia Karjeros ir socialinių kompetencijų ugdymo centras. Pagalbą mokiniams kūrybiškai teikia karjeros specialistė ir socialinių kompetencijų ugdymo bei savanorystės koordinatorė, klasių vadovai. Tikslingai bendradarbiaujama su universitetais, miesto įmonėmis ir įstaigomis. Kūrybiškai organizuojamos karjeros dienos, mokinių išvykos į studijų mugę. Informacija ir geroji patirtis karjeros ugdymo klausimais sistemingai skelbiama mokyklos interneto svetainėje, stenduose.

2. Mokyklos pasiekimų ir pažangos stebėsenos sistemingumas (1.2.2. – 4 lygis).

Gimnazijoje sukurta ir patvirtinta savita mokinių individualios pažangos mokantis ir įgyjant bendrąsias–socialines kompetencijas stebėsenos sistema. Pedagogai tikslingai tobulina kvalifikaciją mokinių pažangos stebėsenos klausimais. Visų grupių, klasių ir individualūs mokinių pasiekimai sistemingai apmąstomi ir užfiksuojami elektroniniame dienyne, individualios pažangos stebėsenos lape, reguliariai aptariami su mokiniu, jo tėvais (globėjais, rūpintojais). Gimnazija kasmet labai detalai analizuoja Nacionalinio egzaminų centro pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo (PUPP) ir brandos egzaminų (BE) palyginamąsias rezultatų suvestines, gautus duomenis lygina su gimnazijos įvertinimais, apmąstyta informacija tikslingai ir efektyviai panaudojama ugdymo(si) kokybei pamokose gerinti.

3. Mokyklos pasiekimų ir pažangos atskaitomybė (1.2.2 – 4 lygis)

Už veiklos rezultatus gimnazija sistemingai atsiskaito savininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai, mokyklos bendruomenei, kasmet užpildo Nacionalinės mokyklų vertinimo agentūros įsivertinimo ir pažangos anketą ir viešai paskelbia apie padarytą mokyklos pažangą. Mokinių tėvai (globėjai) stebi individualią mokinio mokymosi pažangą Tamo dienyne. Mokyklos veikla išsamiai, savitai ir kūrybiškai aprašoma interneto svetainėje, informatyvioje mokyklos paskyroje Facebook, žiniasklaidoje, Metų knygoje. Veiksmingos informacijos apie mokyklos veiklą sklaidos formos padeda formuoti teigiamą visuomenės požiūrį ir nuomonę apie gimnaziją, skatina mokinių ir mokytojų motyvaciją, stiprina bendruomenės tapatumo jausmą.

4. Mokinių gabumų ir talentų ugdymas (2.1.3. – 3 lygis, išskirtas aspektas – 4 lygis).

Gabiems ir talentingiems mokiniams gimnazijoje tikslingai kuriami specialūs ugdymosi iššūkiai, vykdomas pagilintas anglų kalbos, modulinis lietuvių kalbos ir matematikos mokymas, kūrybiškai organizuojama meninius, sportinius, technologinius, socialinius, lyderystės gebėjimus plėtojanti popamokinė veikla. Mokiniai labai aktyviai įtraukiami į dalyvavimą olimpiadose, konkursuose, jiems veiksmingai sudaromos sąlygos dalyvauti nevyriausybinų organizacijų programose, tarptautiniuose projektuose, gimnazijos mokinių savivaldoje. Informacija apie puikius mokinių pasiekimus operatyviai talpinama gimnazijos interneto svetainėje, laikraštyje „Romuva“, skelbiama gimnazijos metų knygoje, mokiniai nominuojami metų skaitovu, kūrėju, biologu, aktyvistu, „gimnazijos sėkme“, apdovanojami ekskursijomis.

5. Veiklos, įvykiai ir nuotyčiai (2.3.2. – 3 lygis, išskirtas aspektas – 4 lygis).

Gimnazijoje tikslingai ir kūrybiškai organizuojamos įvairios, įtraukiančios beveik visus gimnazijos mokinius, mokytojus bei dalį mokinių tėvų veiklos. Tradiciniai renginiai puikiai sutelkia bendruomenę, skatina poreikį pažinti gimnazijos istoriją. Drauge su partneriais išradingai švenčiamos atmintinos ir valstybinės, tradicinės sporto ir sveikatinimo šventės. Išskirtinė ir kryptinga gimnazijos orkestro, šokio ir teatro studijų, choro veikla, saviti ir prasmingi mokinių ir pedagogų pasiekimai tarptautiniuose projektuose. Dalyvaujant įvairiose neformaliojo švietimo veiklose, akcijose, šventėse, projektuose veiksmingai tenkinami mokinių pažinimo ir saviraiškos poreikiai, jaunuoliams veiksmingai padedama užaugti aktyviais visuomenės nariais.

6. Priemonės ir įranga (3.1.1. – 4 lygis).

Ugdymo procese naudojamos įrangos ir priemonių kiekis ir kokybė sudaro išskirtines sąlygas ugdymo tikslams pasiekti. Mokomieji kabinetai ergonomiški, labai gerai aprūpinti įvairiomis, šiuolaikinėmis ir tinkamai naudojamomis priemonėmis, kurios puikiai atitinka mokymo dalykų turinį, mokinių amžių ir poreikius. Gimnazija sistemingai įvertina turimų priemonių panaudojimą ir naudingumą, yra konkrečiai susitarusi dėl naujų priemonių ir vadovėlių įsigijimo tvarkos ir jos nuosekliai laikosi. 84,9 proc. vertintų pamokų mokymo priemonės ir įranga naudotos gerai ir labai gerai. Tikslingas ir kūrybiškas mokymo priemonių ir įrangos naudojimas pamokose darė teigiamą poveikį mokinių mokymosi motyvacijai ir rezultatams.

7. Pastato estetiškumas (3.1.2. – 4 lygis)

Savitas mokyklos pastato, visų bendrosios paskirties erdvių ir dalies mokomųjų kabinetų estetiškumas, spalvų dermė, patalpų jaukumas yra vienas iš stipriųjų veiklos aspektų. Įstaigos erdvės tvarkingos, funkcionalios, lengvai pertvarkomos ir pritaikomos skirtingiems ugdymo(si) poreikiams. Koridoriuose kūrybiškai eksponuojami mokinių kūrybiniai darbai, stenduose tinkamai ir aiškiai skelbiama aktuali informacija, o per gimnazijos TV – dienos aktualijos. Šiuolaikiškai įrengtos klasių ir koridorių erdvės kaip visuma, kūrybiškai suplanuota interjero puošyba (spalvų parinkimas, baldai ir jų išdėstymas, standai) sukuria jaukų ir šiltą mokyklos interjerą, ugdo mokinių estetinį suvokimą, darnos jausmą ir gerą skonį, kelia nuotaiką.

8. Optimalus išteklių paskirstymas (4.1.1. – 4 lygis).

Išteklių paskirstymas yra optimalus, skaidrus ir viešas, ir tai vertinama kaip stiprusis gimnazijos veiklos aspektas. Ugdymo įstaigoje labai konkrečiai ir pagrįstai susitarta dėl racionalaus lėšų paskirstymo, atsižvelgiant į strateginius gimnazijos tobulinimo prioritetus, mokinių ir pedagogų poreikius. Visos lėšos tikslingai ir racionaliai naudojamos teikiamų ugdymo paslaugų kokybei užtikrinti ir gimnazijai modernizuoti. Mokinio krepšelio ir savivaldybės lėšų pakanka, papildomai lėšų gaunama iš 2 proc. gyventojų pajamų mokesčio, projektinės veiklos, valgyklos darbo, patalpų nuomos. Sveikintina, kad kasmet 1 000 eurų skiriamas Mokinių seimo veiklai. Detali finansinė ataskaita skelbiama mokyklos interneto svetainėje.

9. Lyderystė (4.1.2. – 4 lygis).

Gimnazijos vadovai yra įvairių veiklų ir iniciatyvų įgyvendinimo lyderiai, juos pripažįsta ir jais pasitiki gimnazijos ir šalies pedagogų bendruomenė. Aktyvūs mokytojai dalyvauja įvairiose darbo grupėse mokykloje ir mieste, prisiima asmeninę atsakomybę už mokinių pasiekimų ir gimnazijos pažangos tobulinimą. Labai aktyvi gimnazijos mokinių savivalda. Gimnazijoje kūrybiškai skatinama pasidalytoji mokytojų ir mokinių lyderystė mokymuisi, bendrųjų ir dalykinių kompetencijų tobulinimui. Stiprinant mokytojų motyvaciją, pedagogų pasiekimais pasidžiaugiama tradiciniame renginyje „Romuvos garbė“, kasmet renkamas gimnazijos Metų mokytojas. Pasidalyta lyderystė ir lyderystė mokymuisi daro reikšmingą poveikį gimnazijos veiklos kokybei.

10. Nuolatinis profesinis tobulėjimas (4.3.2. – 4 lygis).

Gimnazijos lūkesčiai mokytojų profesionalumui yra labai aukšti ir pažangūs. Pedagogų meistriškumo tobulinimas yra kryptingas, nuoseklus, pagrįstas objektyviais mokyklos ir mokytojų veiklos įsivertinimo ir pamokų stebėjimo duomenimis. Pedagogų veikla vertinama orientuojantis į Geros mokyklos koncepcijos nuostatas ir naujosios veiklos įsivertinimo metodikos (2015 m.) rodiklius. Visi pedagogai per metus tobulina kvalifikaciją ne mažiau kaip penkias dienas, dalijasi gerąja profesine patirtimi. Gimnazijos vadovų parama pedagogams tobulinant asmeninį meistriškumą yra kryptinga ir veiksminga. Reguliarus ir organizuotas mokyklos bendruomenės dalyvavimas kvalifikacijos tobulinime bei komandinėje veikloje yra svarbus besimokančios organizacijos požymis.

TOBULINTINI MOKYKLOS VEIKLOS ASPEKTAI

1. Tvarkaraščių patogumas mokiniams. (2.1.2. – 3 lygis, išskirtas aspektas – 2 lygis).

Gimnazijos pamokų tvarkaraščiai neblogai atitinka bendrojo lavinimo mokyklų higienos normos HN 21:2011 (2017 m. redakcija) „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ nuostatas ir mokyklos galimybes, tačiau gimnazijoje yra mokinių, kuriems pagal tvarkaraštį pamokos per savaitę paskirstytos labai netolygiai. Pasitaiko atvejų, kai mokiniai negali dalyvauti pamokoje, nes sutampa kelių pamokų ar veiklų laikas. Kartais konsultacijos pradedamos 7 val. 15 min. Jei gimnazijos bendruomenė atsakingai apmąstytų ir įvertintų trečių ir ketvirtų klasių tradicinio komplektavimo privalumus ir trūkumus, išbandytų lankstesnes mokinių skirstymo į srautus ir grupes formas, pagrįstai susitartų, kelių ir kokių individualių mokinių pasirinkimų įgyvendinimą mokykla realiai pajėgi užtikrinti ir suderinti pamokų tvarkaraščiuose ir(ar) kokias kitas ugdymosi formas galėtų pasiūlyti mokiniams, atsirastų daugiau techninių galimybių pagerinti tvarkaraščio kokybę, t.y., aktyviam mokymuisi maksimaliai efektyviai išnaudoti darbingiausią laiką per dieną ir savaitę, veiksmingiau derinti didelio darbingumo reikalaujančias ir protinį darbingumą stabilizuojančias pamokas, sumažinti „langų“ skaičių ir, tikėtina, pagerinti mokinių lankomumą. Pamokų tvarkaraštis mokiniams ir mokytojams būtų patogesnis, ir tai darytų teigiamą poveikį gimnazijos bendruomenės savijautai, sveikatai, pažangai ir rezultatams.

2. Ugdymo(si) įvairovė (2.2.2. – 3 lygis).

Vertinimo savaitę ugdymo procesas daugiausiai organizuotas tradicinėse aplinkose: klasėse, kabinetuose, sporto ir aktų salėse, gimnazijos fojė. Pamokose ne visada sudarytos mokiniams palankios sąlygos patirti įvairius mokymosi būdus ir formas. 26,1 proc. stebėtų pamokų (kurių apibendrinta kokybė – 2,19) vyravo tradicinė (poveikio) pedagoginė paradigma, dominavo akademinis mokymas ir mokytojo aiškinimas, mažai skatinę atsakingą savivaldų mokinių mokymąsi. Ugdymo(si) įvairovė, kaip stiprusis pamokos aspektas įvardintas 10,34 proc. pamokų, kuriose taikytos mokymosi formos ir metodai atitiko beveik visų mokinių mokymosi stilių, paveikiai derėjo teorinis aiškinimas ir praktinės užduotys, kurias mokiniai atliko individualiai, porose ar grupėse. 19,54 proc. pamokų mokiniai atsakingai dirbo individualiai, savarankiškai susirado informaciją ir argumentuotai atsakė į klausimus. 16,10 proc. pamokų užfiksuotas tikslingas grįžimas prie išminktų dalykų, žinių sisteminimas, žinių praktinis taikymas, gebėjimas analizuoti, pagrįsti nuomonę. Tikėtina, kad mokytojams taikant daugiau aktyvaus mokymosi formų, ieškant optimalios dermės tarp mokymo ir mokymosi, skatinant gimnazistus bendradarbiauti įvairaus dydžio grupėse, dar labiau didėtų jų mokymosi motyvacija, gerėtų socialiniai įgūdžiai ir pasiekimai.

3. Vertinimo įvairovė (2.4.1. – 3 lygis).

Apibendrinta vertinimo ugdant 87 pamokose kokybė – 2,86, iš jų meninio-technologinio ugdymo srities pamokose – 2, kūno kultūros ugdymo srities pamokose – 3,75. 60 proc. pamokų vertinimo kriterijai mokiniams buvo paskelbti iš anksto arba suformuluoti drauge su mokiniams. 59,78 proc. pamokų mokytojai veiksmingai arba paveikiai pateikė aiškių laukiamos pažangos ir pasiekimų vertinimo kriterijų, taikė įvairius vertinimo būdus. 40,22 proc. pamokų vertinimo

kriterijai buvo nepakankamai tikslūs, todėl pamokos pabaigoje dažniausiai vidutiniškai buvo aptarta, ar mokiniai atliko numatytas užduotis, kaip jautėsi dirbdami. Dažniausiai pamokose fiksuotos vertinimo – kaip grįžtamojo ryšio mokiniams – formos: stebėjimas, paskatinimas, individualių klaidų taisymas, grįžimas prie nesuprastų dalykų, kartais – sąvokų, formulių, taisyklių aptarimas ir klaidų prevencija. 9,2 proc. pamokų vyravo epizodinis, nekonkretus neformalus (dažnai – emocinis) formuojamasis vertinimas, sudaręs minimalias galimybes objektyviai įvertinti mokinių pasiekimus ir pažangą. Dialogas vertinant ir mokinių įsivertinimas 29,89 proc. pamokų buvo kūrybiškas, 29,89 proc. potencialus, 35,63 proc. patenkinamas, o 4,59 proc. rizikingas, nes vyko po skambučio pertraukai, nekonkrečiai. Jeigu visose pamokose būtų tikslingai ir nuosekliai derinami įvairūs vertinimo būdai (formalus ir neformalus, formuojamasis, apibendrinamasis ir diagnostinis), mokytojai tinkamai padėtų mokiniams konkrečiai įvardinti asmeninius pasiekimus ir tolesnio mokymosi prioritetus, tikėtina, didėtų mokinių motyvacija, savarankiškumas ir atsakomybė už mokymosi rezultatus. Patikima vertinimo informacija padėtų mokytojams realiai ir objektyviai įvertinti ne tik mokinių akademinę, bet ir asmenybės raidos pažangą, sudarytų geras prielaidas nuosekliam ir paveikiam ugdymo organizavimui, mokinių savęs pažinimo ir mokėjimo mokytis kompetencijų ugdymui.

4. Aplinkų bendrakūra (3.1.3. – 4 lygis, išskirtas aspektas – 3 lygis).

2017 m. gimnazijoje tikslingai suplanuota mokymosi erdves pritaikyti ir panaudoti aktyviam, kūrybiškam ugdymui. Tikslingai susikoncentruota į baldų, įrangos atnaujinimą, edukacines išvykų organizavimą, tačiau per mažai atsižvelgta į Geros mokyklos koncepcijoje modeliuojamą mokinių indėlį kuriant aplinką, įgyvendinant jų idėjas, projektus, darbus, kūrinius, daiktus, todėl veiklų, kuriose į aplinkų kūrimą būtų įtraukiami mokiniai, jų tėvai (globėjai), nenumatyta. Gimnazijoje eksponuojamų kūrybinių dailės, grafikos, tapybos, kompiuterinės grafikos darbų, įžymių dailininkų paveikslų interpretacijų parodų iniciatoriai yra pedagogai. Pačių mokinių inicijuotų kūrybiškumo apraiškų, mokinių darbų panaudojimo ugdymo procese pastebėta mažai, todėl mokinių ir mokytojų dalyvavimą aplinkų bendrakūroje svarbu patobulinti ir išplėtoti. Vertėtų labiau ir nuosekliau skatinti mokinių, jų tėvų ir dalykų mokytojų motyvaciją, iniciatyvas ir konkrečią pagalbą projektuojant, įrengiant ir dekoruojant mokomųjų dalykų kabinetus ir bendras mokyklos erdves. Įsitraukę ir aktyviai dalyvaudami ugdymosi aplinkos bendrakūroje ir Mokinių seimo nariai, ir visi kiti mokiniai, tikėtina, jausis pastebėti ir svarbūs, džiaugsis ir didžiuosis veikdami drauge su mokyklos vadovais ir mokytojais, patys kurs ir įgyvendins savitus kūrybinius sumanymus, prisiims atsakomybę, ugdysis estetinį skonį, įgys praktinių gebėjimų ir patirties.

5. Mokymasis ne mokykloje (3.2.1. – 3 lygis).

Pakankamai erdvi, saugi ir išpuoselėta gimnazijos teritorija yra paveikiai naudojama formaliajam ugdymui(si) ir neformaliajam švietimui. Kieme tradiciškai organizuojamos gimnazijos šventės, kartais atliekami gamtos mokslų laboratoriniai tyrimai, organizuojamos dailės ir geografijos pamokos. Prasmingos ir paveikios gimnazistų edukacinės kelionės, savanorystės ir profesinio veiklinimo išvykos į Šiaulių miesto įmones ir įstaigas, pavienės paskaitos Šiaulių universitete ir kolegijoje. Ugdymas(is) ne mokykloje sudaro mokiniams praktinių galimybių pažinti realią tikrovę, įgyti įvairesnės socialinės, komunikacinės ir kultūrinės patirties, todėl mokymąsi ne mokykloje vertėtų sustiprinti ir išplėtoti. Jei gimnazija sistemingai analizuotų ir vertintų mokinių mokymosi už mokyklos ribų galimybes, tikslingumą ir poveikį pasiekimams, drauge ieškotų ir išbandytų naujas mokymosi ne mokykloje – mokslo ir kultūros įstaigose, valdžios institucijose, įstaigose – formas formaliajam ugdymui(si) ir neformaliajam švietimui, įvairias mokyklos aplinkas kūrybiškai pritaikytų ir tikslingai panaudotų realaus pasaulio pažinimu pagrįstam ugdymui: teorijos pritaikymui praktikoje, tyrinėjimui, sveikatos stiprinimui, socialinės ir komunikavimo kompetencijos ugdymui, – tai aktualizuotų mokymąsi, suteiktų mokiniams galimybę įgyti patirties bendraujant su įvairių sričių profesionalais, susieti mokymąsi su realaus gyvenimo aktualijomis, asmeniniais ir visuomenės interesais bei poreikiais.